

BPA og PA hos nordiske naboer - udvikling i Danmark?

Videnscenter
for Bevægelseshandicap
VfB

I dag - indhold

1. Scenarie
2. Udvikling – hvorfor?
3. Sverige
4. Norge
5. Hvordan: konkret eksempel – et kooperativ i Norge
6. Ny lov DK og perspektiver
7. Spørgsmål og diskussion

1. Scenarie

- BPA-lovgivning DK – direkte inspiration
- Hjælperordningens barrierer og bøvl – aktivitetsniveau, arbejdsgiver, personkreds...
- Gabet til alternativer – "mellemgruppen"
- Mangel på hjælpere – mod bedre forhold
- Paraply-paragraf
- Understregelse af "borgeren i centrum"

2. Udvikling – hvorfor?

- Fortsat af-institutionalisering ... (Strandvænget)...
- Bevægelse mod individuelle ordninger
- Flexibilitet
- Brugerstyring og selvbestemmelse
- Aktivitet og deltagelse (ICF)
- Hjælp til selvhjælp – medborgerskab
- Retssikkerhed og sammenlignelighed
- Velfærdsstatens udvikling, "serviceinnovation"
- Udlandet – acceleration af personlig assistance og *Independent Living*

Koblinger og konkretiseringsproces

Independent Living

Norge, Sverige o.a.

Aktivitet og deltagelse

Borgeren i centrum

Ret og pligt

Kvalitetsreform (?)

Kvalitets- og metodeudvikling

Fleksibilitet - begge veje

Empowerment

Øvrige...

FRIHEDSTANKE

FRIT VALG, INDIVIDUALISERING

BPA-LOV

Socialfagligt udviklingsrum, velfærds-innovation

Nyt praksis-felt

Brugerstyring (ejerskab, kooperativer) – *social enterprises*

Konkret ny ramme for borgere OG fagpersoner

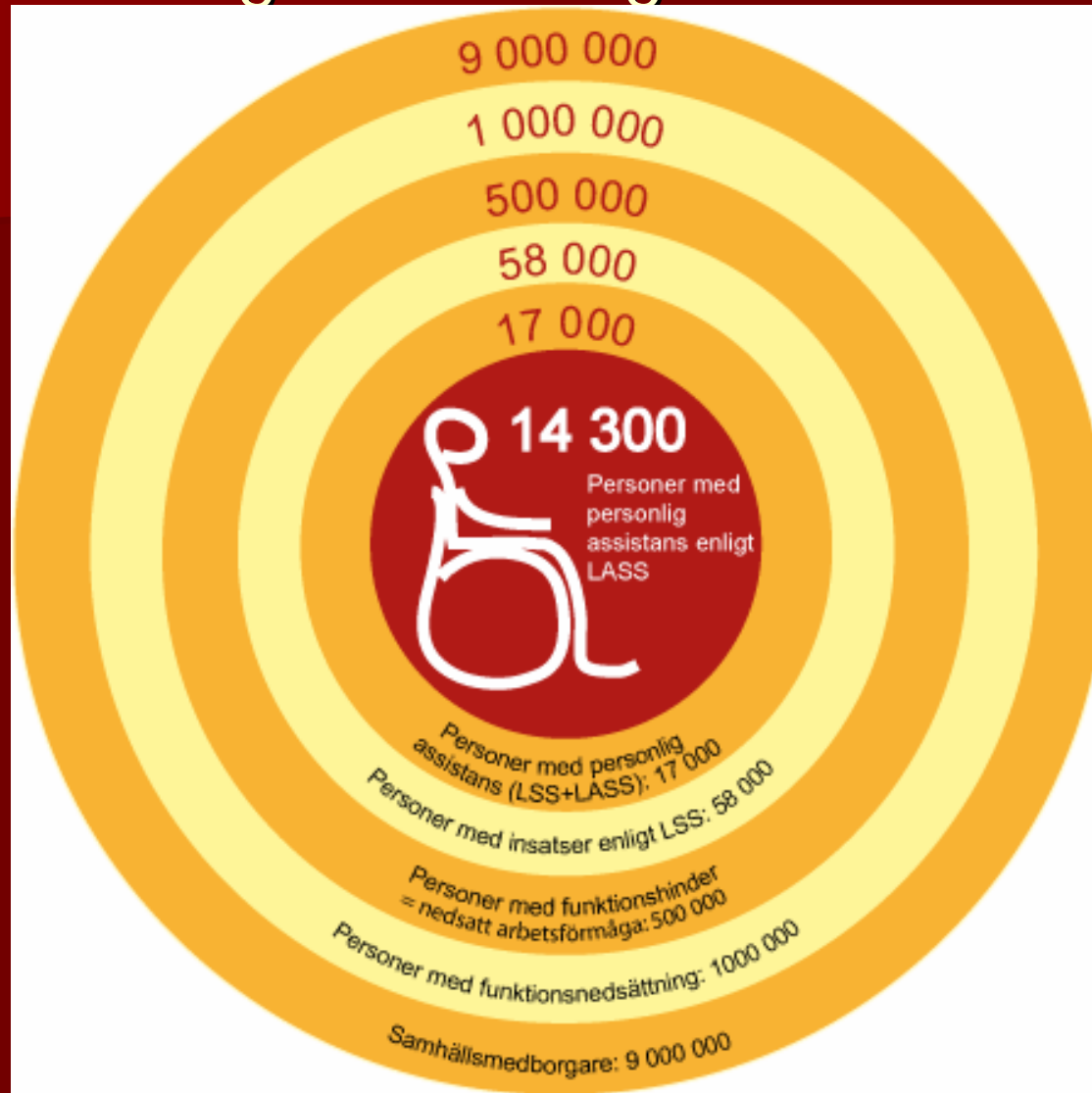
3. Sverige

- P.A.: Personlig Assistance
- Handicapreformen 1994 – "ambitionshöhung" - LSS/LASS – rettighed (!)
- LASS: min. 20 timers behov – staten
- Stærkt ideologisk borgerkrav – *independent living* og Ratzka
- 3 brede personkredse: udv.hæmmede/autisme, hjerneskade, fysiske/bevægehandicap (ikke aldersbetingede)

- Stor vækst – især LASS og folk over 60 siden 2001
- Vigtig pointe: Stor del kommer fra anden service – modsvarer stigning
- Intet arbejdsgiver eller -lederansvar
- Intet aktivitetskrav, bredere personkredse
- Stor opmærksomhed, politisk og socialfaglig – "vil vil ikke have institutioner, PA er måden at undgå dem på"
- Personkreds særlig for Sverige: hjerneskadede, "multi-beholdere" – hvad er det?

**ORGANISATIONSFORMER og
STØTTET LEDELSE**

Sverige – antal og udbredelse

Socialstyrelsen,
Sverige 2008

4. Norge

- Brugerstyret Personlig Assistance - BPA
- Intet arbejdsgiver eller -lederansvar
- Ses som alternativ organisering af ydelse (!)
- Intet aktivitetskrav – større personkredse
- Stor opmærksomhed og voksende ordninger

Proces

- 1991: Forsøg
- 2000: Lov
- 2005: Udvidelse
- 2009: Rettighed?

1650-1700 brugere

Væsentlig og meget omtalt
socialpolitisk satsning

- "Stærkeste socialfaglige udvikling i mange år" (kontorchef, norsk socialministerium)
- Norske aktivister bag udviklingen – independent living og britisk "social model"
- Aktivisterne dannede ULOBA – andelsforening for *Borgerstyret Personlig Assistance*
- Norge præget af rig dokumentation af ordningen og hvorfor den virker
- "Stimuleringsstilskud" – fra staten til hver ny ordning
- "Bieffekt": borgerne bruger pludselig mulighederne – medfører flere timer... for dårligt udmålte før BPA udmåling

Organisationsformer

Sverige – valgfrihed

1. Kommunen
2. Privat firma
3. Kooperativ
4. Bruger selv

Norge – kommunen afgør

1. Kommunen
2. Uloba (andre på vej...)
3. Bruger selv

Begreb, vi fortsat ikke har i DK:
Servicegarant eller medarbejds

Tydeligst eksempel:
jag.se

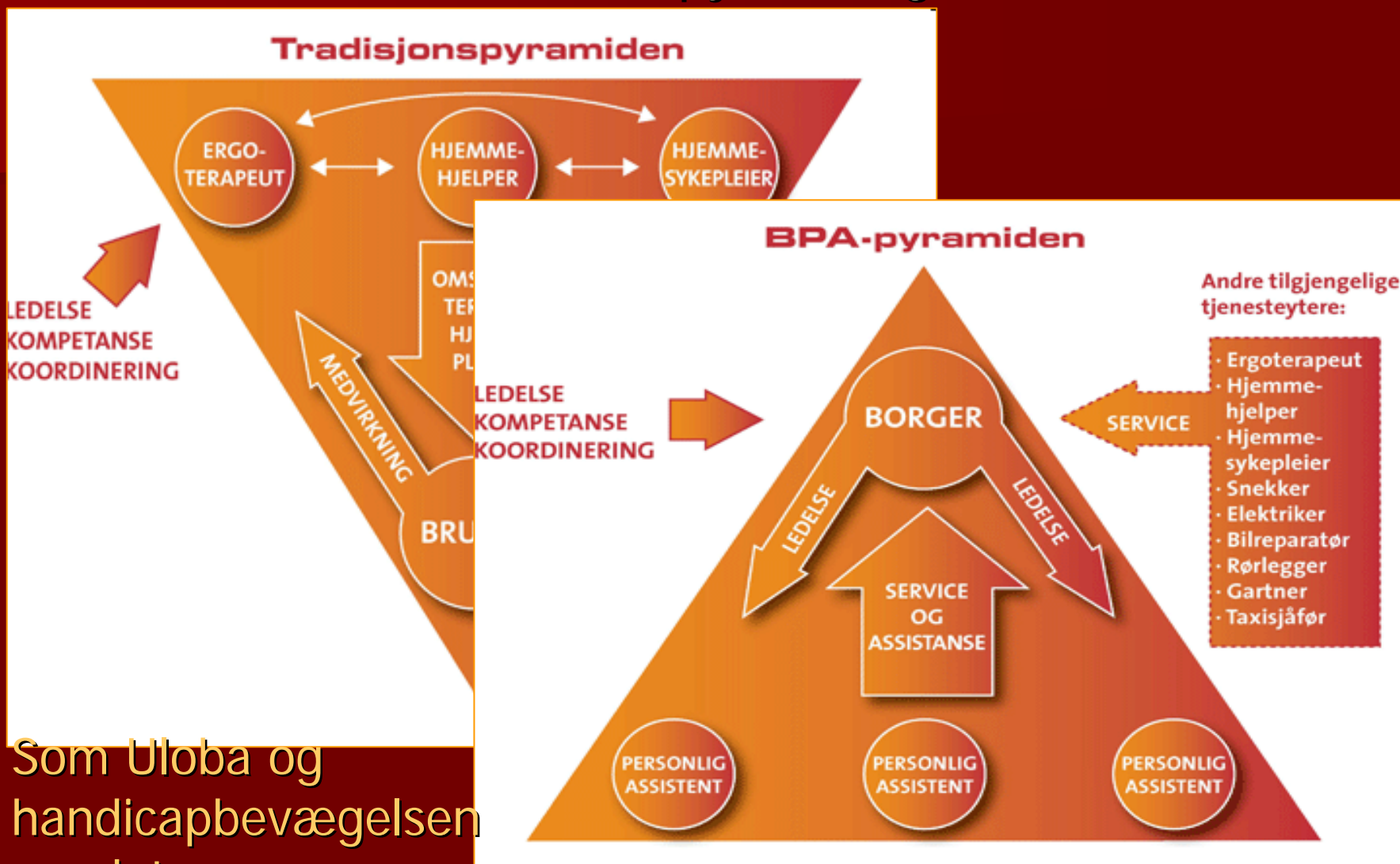
5. *Hvordan* - Norge eksempel

- **Uloba kooperativ** – brugerstyret og -ejet
- Non-profit – "social enterprise" – vokser...
- Influeret af IL-bevægelsen. Med fra starten, stor indflydelse
- Ca. 800 andelsejere, 4500 assistenter (2008)

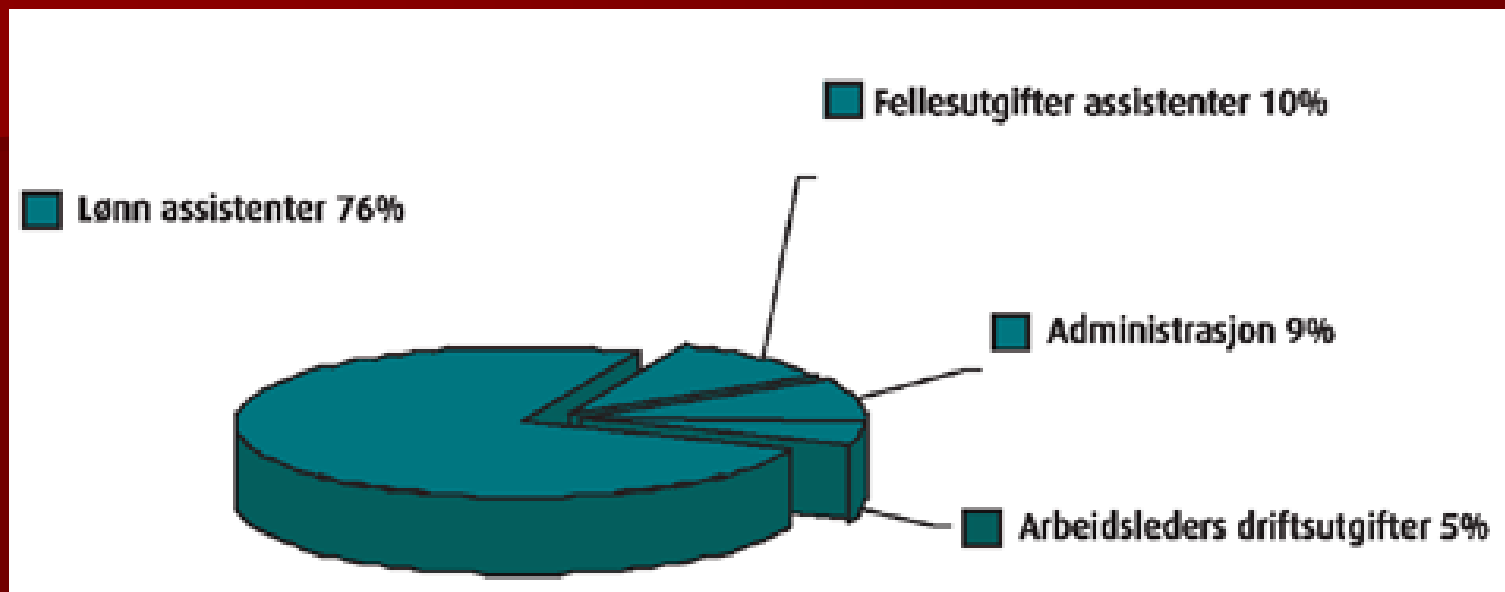
- Ca. 75 ansatte i sekretariat, de fleste selv "brugere"
- Stor erfaring med problemstillinger – 15 års virke
- Brugertilfredshed væsentligt større hos Uloba
- Kontinuerlig lederoplæring og -opfølgning (!)
- 10 egne kvalitetskrav – ambition om bedst service

Service-revolutionen som pyramidegrafik

Som Uloba og
handicapbevegelsen
ser det

Uloba konkurrencedygtige, fast enhedspris: 300/time.
Oslo hjemmehjælpstakst: ca. 460/time.

Løn: Inkl. tillæg, feriepenge etc.

Fællesudgifter: pension, forsikringer, sygepenge, anciennitet

Administration: kurser, programmer, arbejdsleder-forum, mapper, erfaringsudvekslinger, tidsskrift opfølgning, personale, husleje Uloba..

Driftsudgifter: Annoncering, porto, julefrokost assistenter, ekstraudgifter rejser

6. Ny lov DK og **perspektiver**

- BPA som alternativ måde at levere ydelser på
- Væk med "aktivitetskrav" eller anden kunstig livscensur
- Adskillelse af arbejdsgiver og -lederansvar
- Frit valg af udbyder
- Rummelighed – støttet arbejdsledelse (nye grupper)
- Hjælpernes løn og vilkår
- Personkreds – kan bevilges til "andre", "nye" målgrupper
- Paraply
- Åbnes op for brugerstyrede foreninger og private aktører
- Rådgivningsfunktion, læring, facilitering, vejledning (?)

- Rådgivning og vejledning – både for kommuner og borgere – hvordan gør vi det her?
- Lad nu intentionerne i loven komme frem i stedet for at køre nye barrierer og forhindringer i stilling
- Indkøring af "måder at lave BPA på" over de næste tre år, mindst
- Destillat af fremtidens serviceformer (!)

7. Spørgsmål og diskussion

- Støttet arbejdsledelse?
- Initiativ til at satse massivt på brugerstyret hjælp som i andre lande – innovation af velfærd og social service?
- Mulighed og rammer for nye brugerinitiativer!
- **Fod i hose:** bruger i centrum, innovation, globalisering, bedre kvalitet og velfærd, udvikling, afbureaukratisering, hjælp til selvhjælp, egne teams, attraktive arb.pladser, off./private samarbejder, etc...
- Opfølgning og evalueringer? Udviklingen skal følges og dokumenteres
- Hvordan inspireres kommunerne? Ny faglighed og nye typer samarbejde med brugerdrevne organisationer

Til jer:

- Hvordan kan I se BPA komme til udtryk i DK?
- Vil sagsbehandlere og visitatorer tage lovens mening med sig?
- Hvem er det, og hvor sidder de, der er nødvendige at have med for at vi ser en fornuftig udvikling af BPA og brugerstyring i DK?
- Skepsis – hvorfor ny skepsis nu, når problemerne har været der i 30 år med Hjælpeordningen?

- ☀ Læs mere i BPA-rapporten om Norge og Sverige – hentes på www.vfb.dk
- ☀ Temasektion om brugerstyret hjælp samme sted
- ☀ Bestil også bogen "Hjælpeordningen" – om livet med personlig assistance
- ☀ Lov nr. 549, 17. juni 2008 www.folketinget.dk
- ☀ Servicestyrelsen/handicap – bilag og slides fra BPA-infodage